

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2172-

18. april 2024

Representantforslag 133 S (2023-2024) om trygge barnehager og skoler

Jeg viser til brev fra Stortinget 11. april 2024 og vedlagt representantforslag 133 S (2023-2024) fra stortingsrepresentanten Grete Wold. Representanten fremmer følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen utarbeide en stortingsmelding om et trygt skolemiljø og legge den frem for Stortinget innen utgangen av vårsesjonen 2025.
2. Stortinget ber regjeringen utforme en opptrappingsplan om å styrke laget rundt eleven og komme tilbake til Stortinget innen utgangen av vårsesjonen 2025.
3. Stortinget ber regjeringen innen vårsesjonen 2025 opprette en nasjonal organisasjon for de fylkesvise mobbeombudene, i samråd med ombudene og berørte direktorater.
4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å styrke lovverket for barnehagebarn, som sikrer at barnehagebarn får en lovfestet rett til et trygt og godt barnehagemiljø, og som lovfester en håndhevingsordning som gjør at foreldre kan bringe saken inn for Statsforvalteren

Forslag 1: Stortinget ber regjeringen utarbeide en stortingsmelding om et trygt skolemiljø og legge den frem for Stortinget innen utgangen av vårsesjonen 2025.

Jeg deler representantens bekymring over at en økende andel elever rapporterer om mobbing i Elevundersøkelsen. Selv om de fleste barn og unge trives godt på skolen, er dette alvorlige tall. Det er også uakseptabelt når elever og ansatte opplever vold i skolen. Barn og unge har rett til å ha det trygt og godt når de er på skolen. Det er vår oppgave – som voksne, som politikere, som skoleeiere, som foreldre, som lærere, ledere og andre ansatte i skolen – å gjøre alt vi kan for at barn og unge har det bra, og er inkludert i fellesskapet.

Det er behov for å sette skolemiljø tydelig på dagsorden, men jeg mener en egen melding ikke er det beste svaret på utfordringen. Det er ikke hensiktsmessig å se arbeidet med skolemiljø og trivsel adskilt fra arbeidet med læring og resten av skolehverdagen. Det er tydelig sammenheng mellom læring og trivsel. Elever som er trygge og trives på skolen, har et bedre utgangspunkt for å lære og utvikle seg både faglig og sosialt. På samme måte kan opplevelsen av mestring gi motivasjon og trivsel, mulighet til å delta og gjøre at elever føler seg inkludert i læringsfellesskapet på skolen. Den viktigste jobben vi gjør for at elevene skal ha det bra og lære på skolen, er derfor det langsiktige systematiske arbeidet med et trygt og godt skolemiljø. Dette arbeidet skal være en integrert del av den pedagogiske praksisen på hver skole, i hvert klasserom og i hvert fag.

Jeg har allerede kommunisert at elevenes trygghet og trivsel vil være et sentralt tema i den varslede meldingen til Stortinget om 5.- 10. trinn. I denne meldingen vil jeg se læring og læringsmiljø i sammenheng, og komme tilbake til Stortinget med regjeringens vurderinger og forslag til hvordan vi bør arbeide videre med disse viktige områdene, og hvordan vi bør videreutvikle, tydeliggjøre og kommunisere våre tiltak og innsatser på læringsmiljøfeltet.

Regjeringen er godt i gang med arbeidet og har inneværende år styrket arbeidet for trygge og gode skolemiljø ved å prioritere 35 millioner kroner til lokale beredskapsteam, utvidelse av læringsmiljøprosjektet og styrking av statsforvalternes arbeid. Dette kommer i tillegg til andre viktige tiltak på feltet, som veiledningstilbud og støtte til kompetanseutvikling.

Forslag 2: Stortinget ber regjeringen utforme en opptrappingsplan om å styrke laget rundt eleven og komme tilbake til Stortinget innen utgangen av vårsesjonen 2025.

Det er behov for å få flere fagfolk med ulik kompetanse inn i skole- og barnehagehverdagen, slik det står i Hurdalsplattformen. Å styrke laget rundt eleven handler om å gi alle elever de samme gode mulighetene til å lære og utvikle seg. Utfordringene barn og unge har med seg inn i skolehverdagen påvirker læring, trygghet og trivsel, uavhengig av om det er utfordringer som kan relateres til det å gå på skole eller utfordringer knyttet til andre sider av livet som egen helse eller livssituasjon.

Skal vi lykkes med å styrke laget rundt eleven må vi tenke sammen rundt organisering av de ressursene vi har på tvers av skole, helse, barnevern og andre tjenester rundt barn og unge. Regjeringen vil fremme to meldinger til Stortinget som begge vil omtale hvordan laget rundt eleven kan styrkes: Stortingsmeldingen om 5. til 10. trinn i skolen vil etter planen legges fram for Stortinget i 2024, og stortingsmeldingen om sosial utjevning og sosial mobilitet vil etter planen legges fram for Stortinget innen utgangen av vårsesjonen 2025.

Skoleeier og skoleledelsen skal legge til rette for et godt tverrfaglig samarbeid i skolen. Det er viktig at tjenester som helse og skole samarbeider godt og gir helhetlige og gode tilbud. En viktig oppgave for regjeringen er å bidra til god og forutsigbar kommuneøkonomi. I 2024 fikk kommunesektoren en vekst i frie inntekter på om lag, 6,4 mrd. kroner, hvorav 5,1 milliarder. kroner til kommunene og 1,3 milliarder kroner til fylkeskommunene.

Forslag 3: Stortinget ber regjeringen innen vårsesjonen 2025 opprette en nasjonal organisasjon for de fylkesvise mobbeombudene, i samråd med ombudene og berørte direktorater.

Det har de siste årene er det gjort flere evalueringer og utredninger av mobbeombudsordningen. De viser at mobbeombudene gir mange god hjelp og støtte i krevende situasjoner, men også at det er flere grunnleggende utfordringer med dagens ordning. En gjennomgang Utdanningsdirektoratet nylig gjennomført viser at det oppleves uklart for elever og foreldre hvem som har ansvar for å følge opp skolemiljøsaker etter kap. 9 A i gjeldende opplæringslov. Gjennomgangen viser også at veien om mobbeombudene kan forsinke at statsforvalteren involveres i en skolemiljøsak, for å sikre at elever får oppfylt sine rettigheter. Gjennomgangen peker også på utfordringer ved at ombudene er små og sårbare miljøer og at ombudene i saker som omfatter flere elever kun har tilgang til opplysning om eleven som har tatt kontakt. Det er også uklart om mobbeombudene, med sin plassering i fylkeskommunene, har tilstrekkelig behandlingsgrunnlag etter personvernregelverket i saker som gjelder barnehagebarn og elever i grunnskolen.

Jeg mener det må gås grundig gjennom disse funnene, og vurdere veien videre som en del av helheten i hvordan virkemiddelapparatet på skolemiljøfeltet fungerer.

Forslag 4: Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å styrke lovverket for barnehagebarn, som sikrer at barnehagebarn får en lovfestet rett til et trygt og godt barnehagemiljø, og som lovfester en håndhevingsordning som gjør at foreldre kan bringe saken inn for Statsforvalteren

Alle barnehager skal i dag jobbe systematisk med å sikre og utvikle barnehagemiljøet i tråd med regelverket for psykososialt barnehagemiljø. Barnehagene skal jobbe for at alle barn har det trygt og godt i barnehagen, og alle ansatte har en plikt til å følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Hvis et barn opplever at det ikke er trygt og godt å være i barnehagen, skal det gjøres noe med det.

Hvis et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen, kan foreldrene ta det opp med barnehagen, barnehageeieren, kommunen eller statsforvalteren som tilsynsmyndigheter. Barnehagen har en aktivitetsplikt som går ut på at den må undersøke saken og sette inn egnende tiltak hvis et barn ikke opplever barnehagemiljøet som trygt og godt. Kommunen er lokal barnehagemyndighet og skal påse at barnehagene drives i samsvar med barnehageloven med forskrifter. Hvis kommunen mener det er risiko for at en barnehage ikke oppfyller kravene i barnehageloven kapittel VIII, kan den åpne tilsyn med den aktuelle barnehagen. Statsforvalteren fører tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet og kan i særlige tilfeller føre tilsyn direkte med barnehager.

De nye reglene om barnehagemiljø har virket i kort tid siden de ble innført i 2021, og det er for tidlig å konkludere på hvordan lovverket fungerer og om det er nødvendig med regelverksendringer.

Som det fremgår av regjeringens strategi *Barnehagen for en ny tid - Nasjonal barnehagestrategi mot 2030* vil regjeringen styrke kunnskapsgrunnlaget om barns trivsel i barnehagen og barnehagenes arbeid med å følge opp regelverket om et trygt og godt barnehagemiljø. Det skal om kort tid publiseres en evaluering av barnehagesektorens forståelse, implementering og etterlevelse av barnehageloven kapittel VIII Psykososialt barnehagemiljø. Denne vil gi oss viktig kunnskap som jeg tar med inn i det videre arbeidet med trygge og gode barnehage- og skolemiljø.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur